

DANDEA, EMIL

n. 23 februarie 1893, Bucium, cot. Alba de Jos, azi jud. Alba

d. 18 august 1969, București

S-a născut într-o familie de proprietar de mină. Rămas orfan de foarte mic, este crescut doar de mama sa, Agaftia.

Studiile le-a început la școala maghiară din Alba Iulia, după care își continuă studiile la Gimnaziul superior de stat din Sibiu. A urmat studii juridice la Universitatea din Cluj (1911-1914). Își susține doctoratul la Facultatea de Drept a Universității din Cluj (8 aprilie 1916). S-a mai înscris în anul 1918 la Facultatea de Medicină a aceleiași universități clujene, absolvind doar primul semestru; în al doilea semestru s-a înscris la Facultatea de Filosofie, Limbi și Istorie. De-a lungul anilor de studiu a beneficiat de susținerea Fundației „Emanoil Gojdu”. În unele surse biografice se vorbește despre faptul că ar fi absolvit Academia Comercială din Viena. Conform cercetărilor, corelate cu vârsta și traiectoria școlară și apoi cu cariera considerăm acest aspect neclar.

În anul 1915, când se afla la studii, este înrolat și trimis pe front cu gradul de sublocotenent. Ajunge în prima linie, la început în Italia, apoi în Galiția. A fost rănit la mână și trimis în refacere. Este declarat invalid. Acest fapt îi permite să-și reia studiile.

A fost implicat în evenimentele din toamna anului 1918 încă de la început. În calitatea sa de lider al studenților români, a fost ales în comitetul Senatului Național Român din Ardeal, ca reprezentant al tinerimii universitare. A fost omul de legătură al Senatului cu consiliile formate în localitățile din Munții Apuseni ce aparțineau de comitatul Turda-Arieș.

Participă la Marea Adunare Națională ca reprezentant a tinerimii universitare, alături de Virgil Marian.

În 25 februarie 1919 este numit secretar al Consiliului Primăriei Cluj. Mănat de entuziasmul acelor momente se înrolează voluntar pentru campania din Ungaria (1919). A fost decorat cu *Ordinul Coroana României* în grad de cavaler.

După Unire se stabilește în Tg. Mureș, unde practică avocatura și jurnalismul. În anul 1922 este numit primar al orașului. A avut două mandate de primar, primul în 1922-1926 și al doilea în 1934-1937.

Candidează la alegerile parlamentare din 1927, când este ales senator, fiind chiar secretarul acestei camere.

În primul mandat a ridicat o statuie lui Avram Iancu, plasată în centrul orașului (1925), monumentul Eroului necunoscut, precum și o statuie a Lupoacei cu Remus și Romulus.

Tot lui i se datorează ridicarea Palatului administrativ, un spital, căminul pentru ucenici, trei școli și edificiile catedralelor ortodoxă și greco-catolică.

A donat comunei natale suma de 72.000 lei pentru edificarea unei case culturale.

A fost dedicat ideii de modernizare a administrației publice. A înscris orașe din România în *Uniunea orașelor de pe glob* și a organizat *Uniunea orașelor românești* (1923), al cărui secretar a fost până în anul 1926. A editat ziarele *Administrația* (Cluj, 1921), *Orașul* (Tg. Mureș, 1923), *Glasul Mureșului* (Tg. Mureș, 1934).

A colaborat la ziare ca: *Noi, Patria, Înfrățirea, Viitorul Mureșului, Monitorul orașelor române*.

După instaurarea comunismului a fost supus unei adevărate prigoane. Se mută la București pentru o perioadă (1947-1950), după care se stabilește la Baia Mare (lucrează ca

jurist consult la Combinatul „Phoenix”), însă în 1952 este arestat și închis în colonia de muncă de la Poarta Albă. A fost eliberat în 1953 și i s-a stabilit domiciliul obligatoriu la Tazlău, trăind izolat de familie și lucrând ca muncitor necalificat.

A scris o serie de lucrări cu tematică juridică sau administrativă: *Studii asupra rezolvării crizei de locuințe* (Tg. Mureș, 1928), *Nemulțumirile Ardealului și chestia românească* (București, 1928), *Chestiunea moșilor* (Cluj, 1926), *Noua lege a conversiunii* (Tg. Mureș, 1934). A făcut parte din comisia pentru reformă administrativă (1934).

În anul 1996 i s-a ridicat un bust în municipiul Tg. Mureș.